

ONDERZOEK:

Gent, Zuidstationstraat 31-33

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
<small>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</small>	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	een archeologienota in een regulier traject, bestaande uit een bureaustudie
ADVIES	Geen verder onderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

		Bureauonderzoek	<<
Regulier traject	Archeologienota	[Redacted]	
		[Redacted]	
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]	
		[Redacted]	
	[Redacted]	[Redacted]	

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen)
BIJLAGE 2	Foto's van het plaatsbezoek
BIJLAGE 3	Boorrapporten extern (DOV, ...)
BIJLAGE 4	Geplande toestand van het onderzoeksgebied: plannen, sneden, ruimtelijke visie, ...

ONDERZOEK:

Gent, Zuidstationstraat 31-33

ONDERDEEL

1

Administratieve fiche/Privacyfiche

©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

INHOUDSOPGAVE

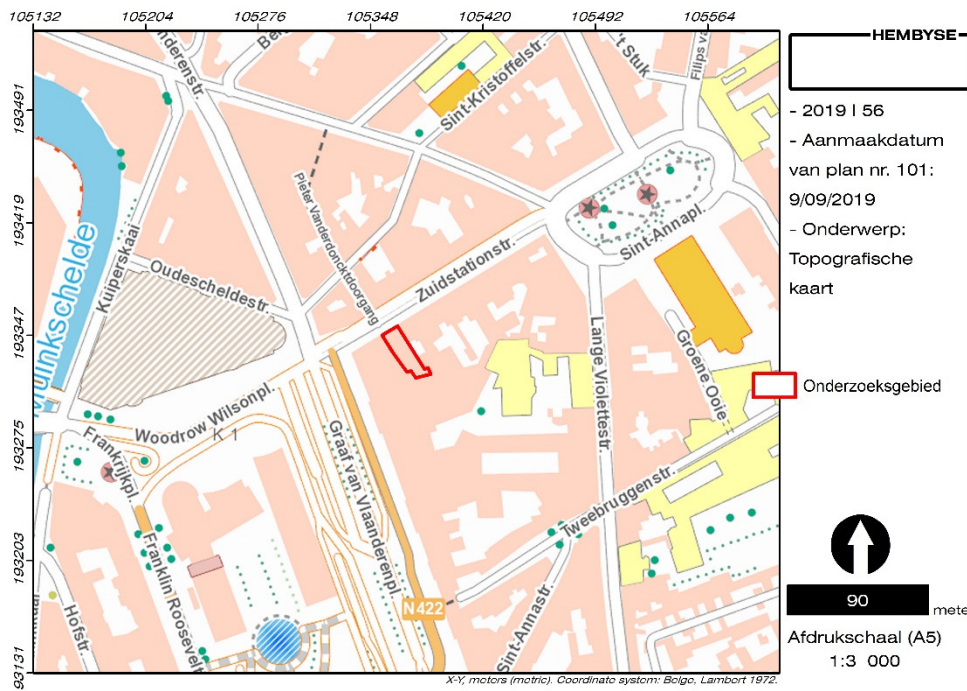
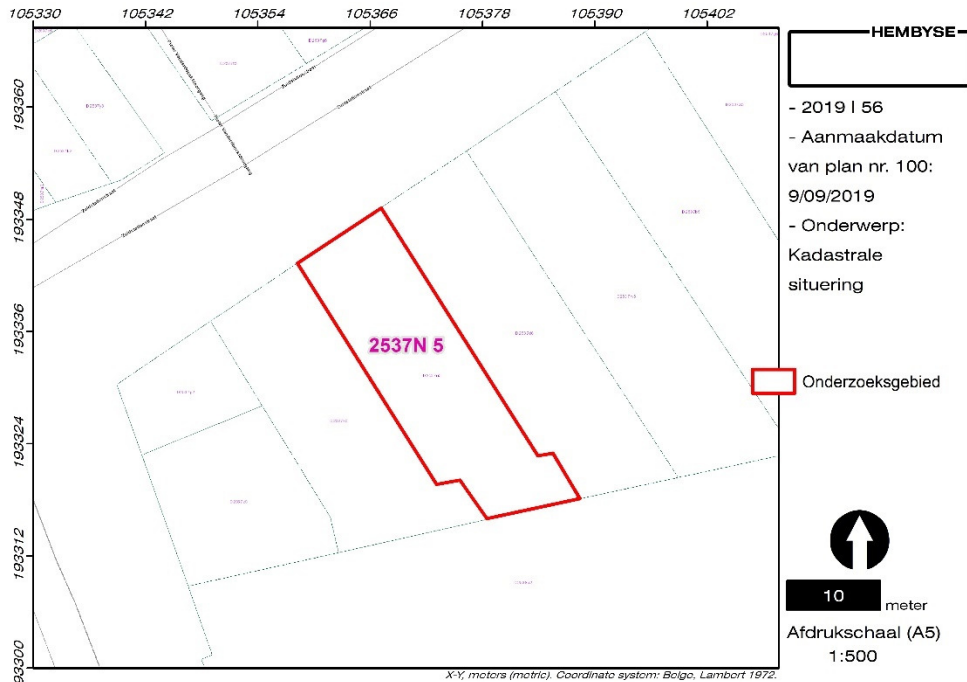
1	Situering van het onderzoek	2
2	Projectcodes	4
3	Betrokken actoren.....	4
4	Bewaring van de data	5

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart. 3

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de erkende Onroerenderfgoeddepots en de IOED's..... 6

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest	
Gemeente	Gent	
Deelgemeente	nvt	
Straat en straatnummer	Zuidstationstraat 31/33	
Kadastrale situering	Afdeling	4
	Sectie	D
Lambert 72-coördinaten	Percelen	2537N ⁵
	N	X: 105365,207 x Y: 193352,646 m
	Z	X: 105376,716 x Y: 193319,440 m
Oppervlakte	384,311 m ²	0,38 ha
Oppervlakte bodemingreep	384,311 m ²	0,38 ha
Datum van toekenning van de opdracht	22 augustus 2019	
Wettelijk kader	Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.	
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0	
Duur van het onderzoek	7 werkdagen	
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]	

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart.

2 Projectcodes

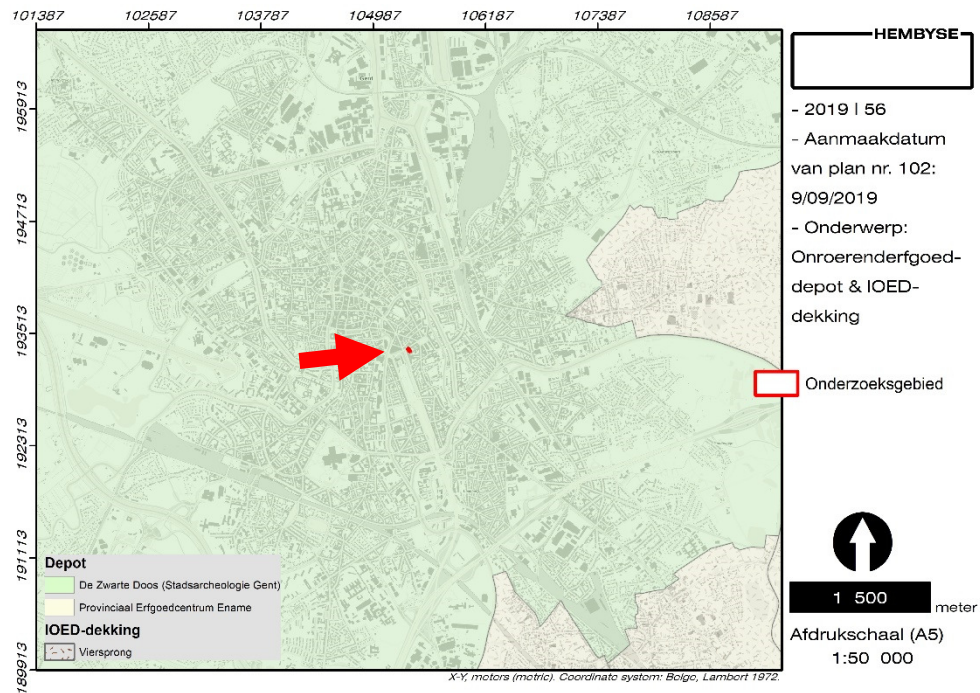
Bureaustudie	2019 56
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met ingreep in de bodem	n.v.t.
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	GEN-ZUI

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Geraadpleegde (regio)specialisten	Gunter Stoops (Stadsarcheologie Gent)	
Initiatiefnemer (privacyfiche)	■	
	■	
	■	
	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden

4 Bewaring van de data

Plaats en Jaar van uitgave	Gent, 2019
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	46
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2019. <i>Archeologienota voor het onderzoeksgebied aan de Zuidstationstraat 31-33 te Gent</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 46, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	██████████ ████████████████████ ██████████████████
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BVBA (tijdelijk depot)
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BVBA
Bevoegde Onroerendeerfgoedgemeente/IOED	Geen van toepassing
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	De Zwarte Doos Dulle-Grietlaan 12 9050 Gent

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de erkende Onroerendergoeddepots en de IOED's.

ONDERZOEK:

Gent, Zuidstationstraat 31-33

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Datering/interpretatie van de dataset	2
1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.2	Huidige dataset.....	2
1.3	Waardering van de archeologische site	3
1.4	Impact van de geplande werken	4
2	Vervolgtraject	5
2.1	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	5
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	6
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	7
2.4	Randvoorwaarden.....	7
3	Bibliografie voor deel 10.....	8

1 Datering/Interpretatie van de dataset

1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen (slopen van een deel van de bestaande bebouwing en nieuwbouw).

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie.

Het bureauonderzoek kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht (= bestaande gebouwen)
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht
- er werd een terreinbezoek en een visuele inspectie van het projectgebied uitgevoerd zowel met het oog op het bepalen van de verdere onderzoeksstrategie als voor het registreren van relevante archeologische en landschappelijke indicatoren

Het onderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het projectgebied te schetsen en om op basis van de gegenereerde dataset gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

1.2 Huidige dataset

Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

De bureaustudie heeft aangetoond dat het onderzoeksgebied tot in de 19^e eeuw deel uitmaakte van de zogenaamde Muinkmeersen, een Holoceen alluviaal gebied bij de Schelde dat binnen de derde stadsomwalling van Gent lag. Dit gebied was in gebruik als bleekweiden, tot het in het midden van de 19^e eeuw is verkaveld en bebouwd in het kader van stadsvernieuwing en woonuitbreiding. Het onderzoeksgebied was eerst aan de straatzijde bebouwd met een burgerhuis en in

de loop van de 20^e eeuw is ook de rest van het perceel bebouwd. Op heden is het volledige onderzoeksgebied bebouwd, een groot deel van het perceel is vanaf de straatzijde onderkelderde.

Op basis van de gegevens uit de bureaustudie kunnen de onderzoeksvragen in deze fase van het onderzoek worden beantwoord. **Aangezien er heden kan worden geantwoord op de vraag of er archeologische sporen en structuren en archeologische sites binnen het onderzoeksgebied aan/of afwezig zijn, kan de huidige dataset als volledig worden beschouwd.**

1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek kan worden gesteld dat:

1. Het onderzochte gebied zich inderdaad op een laag gelegen terrein bevindt, dat pas in de 19^e eeuw bouwrijp is gemaakt. Dit weerspiegelt zich zowel in de landschappelijke, als in de bodemkundige data.
2. De aardkundige data wijzen op een Laat-Pleistocene periglaciale situatie waarin menselijke bewoning onwaarschijnlijk is en bovendien een sedimentatiemilieu creëert waarin de resten van deze menselijke bewoning niet bewaard zijn. Dit impliceert: geen bewaring van paleo-horizonten ouder dan het Holoceen.
3. De aardkundige data wijzen op een Holocene situatie waarbij het onderzoeksgebied in de alluviale vlakte van de Schelde en later, tijdens de uitbreiding van de stad Gent, in een meersengebied lag. Dit impliceert: een hele lage kans op de bewaring van sporensites.
4. De historische data wijzen op een uitgraving van kelders en bebouwing van het terrein vanaf het midden van de 19^e eeuw. Aangezien er geen aanwijzingen zijn voor Holocene afdekkende pakketten, betekent dit dat de kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen en structuren vanaf het Mesolithicum zo goed als onmogelijk is.
5. De archeologische data wijzen opnieuw op een landschappelijke situatie van een gebied gelegen tussen twee Schelde-armen. Hierbij zijn de uitvalswegen van en naar de stad archeologisch zeer relevant, maar het onderzoeksgebied bevindt zich niet langs een dergelijke as.

Op basis van de bestaande dataset kan dus worden besloten dat er binnen het onderzoeksgebied **met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geen archeologische sporen en structuren aanwezig zijn.**

1.4 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het projectgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken bestaat uit een bodemingreep op het grootste deel van het onderzoeksgebied. Een groot deel van de 20^e -eeuwse bebouwing wordt afgebroken en een nieuwbouw wordt opgetrokken, met inbegrip van septische putten in het tuingedeelte. Van het 19^e -eeuwse burgerhuis blijft de gevel en een deel van de kelders aan de straatzijde bewaard, hier is echter reeds een gekende verstoring van meer dan 2 meter onder het huidige maaiveld. Het burgerhuis zelf wordt grotendeels vervangen door hedendaagse woningen, voorzien van een lift. Voor deze lift wordt centraal in het onderzoeksgebied een liftschacht uitgevoerd, dit is de meest diepe verstoring van het onderzoeksgebied, maar dit is echter op een plaats die ook reeds onderkelderd is. Wat betreft de geplande werken wordt redelijkerwijs uitgegaan van een integrale verstoring van het onderzoeksgebied.

Voor een beschrijving van de geplande werken wordt verwezen naar Deel 2 van dit dossier.

Confrontatie: op basis van de kennis van de geplande toestand lijkt het er op dat de bodem in de 19^e -eeuwse bouwphase tot een diepte van 2 meter onder het maaiveld verstoord is. Er zijn geen aanwijzingen voor een doelmatige ophoging van het terrein bij het bouwrijp maken, er is waarschijnlijk eerder sprake van een verbeterde afwatering in functie van de bouw van een nieuw stadsdeel met een station, nieuwe pleinen en straten. Met andere woorden: de bodem van het meersengebied waarin het onderzoeksgebied zich bevond lag kwetsbaar aan de oppervlakte ten tijde van de uitbouw van de Zuidstationstraat en het burgerhuis nr. 31-33.

Wat betreft de achterbouw kan worden gesteld dat het hier gaat om een niet-onderkelderd, 20^e -eeuws gebouw. Gezien de weinig draagkrachtige bodem kan men veronderstellen dat de funderingen (vermoedelijk op betonnen balken) een verstoring van minstens 30 tot 50 centimeter onder het maaiveld hebben veroorzaakt.

De archeologische verwachting in dit meersengebied bestaat uitsluitend uit gietsloten voor de bleekweiden. In combinatie met de kennis van de geplande toestand kan men stellen dat de kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen zo goed als nihil is.

Derhalve kan men stellen dat de geplande werken geen negatieve impact hebben op het archeologisch kennispotentieel.

2 Vervolgtraject

2.1 Antwoord op de onderzoeksvragen

Tijdens het bureauonderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die daarvoor het onderliggend kader hadden gevormd.

BUREAUONDERZOEK

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

De bestaande landschappelijke, geologische en bodemkundige bronnen duiden op een zeer lage kans op een bewaring van archeologisch erfgoed. Het betreft een Holoceen meersengebied. De oudere sedimenten (Laat-Pleistoceen) wijzen evenmin op een mogelijke bewaring van oudere archeologische horizonten.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

De bestaande historische en archeologische bronnen wijzen op het feit dat het gebied deel uitmaakte van het Muinkmeers, te situeren tussen twee oude Schelde-armen, waarbij de enige te verwachten archeologische structuren gietsloten voor bleekweiden zijn. Daarna is het gebied bebouwd, wat een zo goed als integrale verstoring van voornoemde gietsloten zal hebben bewerkstelligd.

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

De geplande werken hebben geen aantoonbare mogelijke impact op het archeologisch erfgoed en in ruimere zin het archeologisch kennispotentieel.

- *Is verder (uitgesteld) vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Verder onderzoek op de site is niet noodzakelijk, zie randvoorwaarden.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject is een bureaustudie uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Onderzoek van de kadastrale mutaties kan meer data opleveren wat betreft de 19 ^e - 20 ^e -eeuwse bebouwing. Gezien de kennis van de huidige situatie van het pand heeft dit echter geen impact meer op het te volgen archeologietraject.
Geofysisch onderzoek	NEE	NEE	NEE	NEE	Onmogelijk in de huidige situatie.
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	Onmogelijk in de huidige situatie.
Landschappelijke boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	De beschikbare aardkundige data wijzen geenszins op de bewaring van paleo-horizonten, wel integendeel.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	
Proefsleuven	NEE	NEE	NEE	NEE	Onmogelijk in de huidige situatie. Het uitvoeren van een proefsleuven/-puttenonderzoek is niet zinvol.
Vlakdekkend onderzoek	NEE	NEE	NEE	NEE	Onmogelijk in de huidige situatie. Het uitvoeren van een vlakdekkend onderzoek is niet zinvol.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat het archeologietraject als volledig kan worden beschouwd.

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Op basis van de kennis van de geplande werken is een behoud in situ van het bodemarchief niet mogelijk. Binnen het te ontwikkelen gedeelte van het onderzoeksgebied zal het bodemarchief door de geplande werken immers volledig verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is.

Gezien het feit echter dat de ingezamelde data aangetoond hebben dat het onderzoeksgebied geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De werken hebben geen impact op het archeologisch kennispotentieel.

In deze optiek is het gedetailleerd uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Website: www.hembyse.net

